

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 09/349

HØRING-FORVALTNINGSREFORMEN-HØRINGSNOTAT MED LOVFORSLAG OM FYLKESKOMMUNERS OPPGAVER I FOLKEHELSEARBEIDET

Saksbehandler: Dag Steen Hansen

Arkiv: G01 &13

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

17/09 Utvalg for barn, unge og kultur

25.02.2009

10/09 Utvalg for helse og omsorg

24.02.2009

FORSLAG TIL VEDTAK:

Porsgrunn kommunes synspunkter på høringsnotat om lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet fra Helse- og omsorgsdepartementet, framgår av saksframstillingens Høringsuttalelse fra Porsgrunn kommune.

Behandling/Avstemming i Utvalg for barn, unge og kultur den 25.02.2009 sak 17/09

Forslag til vedtak ble enst. Godkjent.

VEDTAK:

Porsgrunn kommunes synspunkter på høringsnotat om lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet fra Helse- og omsorgsdepartementet, framgår av saksframstillingens Høringsuttalelse fra Porsgrunn kommune.

Behandling/Avstemming i Utvalg for helse og omsorg den 24.02.2009 sak 10/09

Enst. vedtatt.

VEDTAK:

Porsgrunn kommunes synspunkter på høringsnotat om lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet fra Helse- og omsorgsdepartementet, framgår av saksframstillingens Høringsuttalelse fra Porsgrunn kommune.

Utrykte vedlegg:

- Høringsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet dat. 18. desember 2008
- Forvaltningsreformen – høringsnotat med lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet – desember 2008

Saken omhandler:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut på høring forslag om lovforankring av folkehelsearbeid som ordinær oppgave og selvstendig virksomhetsområde for fylkeskommunene fra 2010. Frist for høring er 27. februar 2009.

Forslaget innebærer at fylkeskommunene får et pådriver- og samordningsansvar for det sektorovergripende folkehelsearbeidet regionalt og lokalt, med vekt på å understøtte folkehelsearbeidet i kommunene. Dette har til nå vært en frivillig oppgave som fylkeskommunene har løst på ulikt vis.

Bakgrunn

I Stortingets behandling av St. meld. nr 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid*, ba flertallet i Kommunal- og forvaltningskomiteen i innst. S. nr 166 (2006-2007) om at det ble utredet å la folkehelsearbeidet gå fra en frivillig til en ordinær oppgave for det regionale folkevalgte nivået. Helse- og omsorgsdepartementet har i høringen om forvaltningsreformen, vinter 2008, fulgt opp komiteens flertallsmerknader.

Ot. Prp. Nr 10 (2008-2009) *Om lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv.* (gjennomføring av forvaltningsreformen) omfatter forslag til nødvendig lovgrunnlag for å sikre ivaretagelse av de fleste nye oppgaver som fylkeskommunene skal overta fra 2010. Fylkeskommunen er tillagt flere oppgaver, bla innen **miljøvern, friluftsliv, kultur, samferdsel, næringsutvikling samt sterkere virkemidler i regional utvikling og i planregelverket**. Overføring av nye oppgaver sammen med eksisterende oppgaver, vil kunne utløse nye synergier som gir innhold til rollen som regional utviklingsaktør, samt mulighet til å utnytte det regionalpolitiske handlingsrommet til en helhetlig utvikling i regionen som også fremmer folkehelsen.

Stortingets kommunal og forvaltningskomite avga følgende innstilling i saken i 2007:*2.1.2.7 Forebyggende og folkehelsefremmende arbeid*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, merker seg at Regjeringen i meldingen skriver:

"Arbeid for å fremme folkehelse vil være en oppgave for framtidige folkestyrte regioner forankret i ansvaret som regional planmyndighet og i ny planstrategi. Folkehelse, det vil si befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen, vil være en god indikator på utviklingen i regionen."

Flertallet viser til at St.meld. nr. 12 (2006-2007) Regionale fortrinn - regional framtid må sees i sammenheng med St.meld. nr. 16 (2003-2004) Resept for et sunnere Norge. Sistnevnte understreket lokaldemokratiets betydning for folkehelsearbeidet. Den utfordret norske fylker til å satse på folkehelse og ta ansvar for å bygge opp og koordinere en folkehelsekjede gjennom partnerskap med kommuner, statlige instanser, fagmiljø og frivillige organisasjoner.

Flertallet er kjent med at samtlige fylker har opprettet, eller er i ferd med å opprette, regionale folkehelsepartnerskap.

Flertallet mener det er ønskelig å videreføre og styrke denne satsningen som et ledd i vitaliseringen av lokal- og regionaldemokratiet.

Flertallet mener de nye regionenes ansvar innefor folkehelsearbeidet bør forsterkes i forhold til det ansvar fylkeskommunen har i dag. Rollen som regional pådriver og samordner må styrkes.

Flertallet viser til at folkehelsearbeidet er et tverrfaglig satsningsområde, men også en disiplin som krever egen fagkompetanse.

Flertallet mener at feltet kan betraktes som et selvstendig virksomhetsområde i det regionale utviklingsarbeidet. Regionenes rolle bør tydeliggjøres med hensyn til innhold, forventninger og økonomiske rammevilkår.

Flertallet konstaterer at en eventuell flytting av oppgaver innefor folkehelsefeltet ikke i særlig grad er vurdert i utarbeidelsen av St.meld. nr. 12 (2006-2007).

Flertallet ber om at det blir utredet å la folkehelsearbeid gå over fra en frivillig til en ordinær oppgave for det regionale folkevalgte nivået.

Høringsnotatet inneholder i hovedtrekk følgende forslag:

- Fylkeskommunene får et lovfestet ansvar for en pådriver- og samordningsfunksjon for det sektorovergripende folkehelsearbeidet regionalt og lokalt med vekt på å understøtte folkehelsearbeidet i kommunene.
- Lovforslaget tydeliggjør fylkeskommunenes ansvar for å ivareta folkehelse i egen tjenesteyting, forvaltning og planlegging, og ansvar for at folkehelse inngår som en del av arbeidet med regional utvikling.
- En lovfesting av fylkeskommunenes ansvar innebærer ikke avgrensning av eller endring i det ansvaret kommunene, fylkesmannen og sentrale myndigheter har i dag på folkehelseområdet.
- Det legges i utgangspunktet ikke opp til at fylkeskommunene skal pålegges nye oppgaver som følge av lovforslaget. § 3 i lovforslaget tydeliggjør folkehelsehensyn på ansvarsområder fylkeskommunen i dag har etter gjeldende lovgivning, herunder ny plandel i plan- og bygningsloven.
- Videre medfører lovforslaget, jf § 3, 2.ledd, at pådriver- og samordningsfunksjonen gjennom folkehelsepartnerskapene går over fra en frivillig til en ordinær oppgave for fylkeskommunene.

Helse- og omsorgsdepartementet ber særlig kommunesektoren om synspunkt på de økonomiske vurderinger som ligger i forslaget.

- Det foreslås at fylkeskommunene skal ha ansvar for å etablere samarbeid, gjennom for eksempel partnerskap, med regionale statsetater, frivillige organisasjoner og andre aktuelle aktører i fylket, samt med kommunene i fylket.
- Fylkeskommunenes pådriver- og samordningsfunksjon skal finansieres gjennom stimuleringsordningen til partnerskap for folkehelse over kap 719 post 60.
- Det legges opp til at stimuleringsmidlene fra kap 719 post 60 flyttes over til fylkeskommunens og kommunenes rammer f.o.m. 2010.

Det vises for øvrig til høringsbrev og høringsnotat.

Aktuelt:

Porsgrunn kommune er i dag i partnerskap for folkehelse med Folkehelseprogrammet i Telemark. Avtalen ble inngått 1.4.2007 og løper ut 2009. Avtalen innebærer en 100% koordinatorstilling. I 2008 får kommunen overført kr 260 000,- i tråd med avtalen.

Erfaringen med partnerskap for folkehelse til nå, er positiv. Partnerskapet har bidratt til at kommunen har økt sitt fokus på dette feltet. En del aktiviteter er initiert eller satt i gang fra fylket i samarbeid med andre, noe som har bidratt til større bredde i aktiviteten lokalt. Særlig innen skole og barnehage ser vi resultater av dette. (eks: Fiskesprell, Aktiv skole).

Folkehelsearbeidet er et tverrfaglig satsingsområde, men også en disiplin som krever egen fagkompetanse. Partnerskapet har bidratt med kompetanseheving i forhold til dette.

Referansegruppa som er oppnevnt i forhold til folkehelsearbeidet i Porsgrunn kommune, drøftet høringsnotatet i møte 6.2. noe som danner en del av grunnlaget for forslag til høringsuttalelse.

Høringsuttalelse fra Porsgrunn kommune:

Det er flott at folkehelsearbeidet løftes frem og settes større fokus på. Og det er stort behov for at det tas sentrale grep i det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Dette når det gjelder faglig utvikling, tverrsektoriell forankring, økonomi med mer.

Lokalnivået er absolutt det viktigste nivået for å nå folk i det daglige. Det gir kommunene en sentral posisjon i folkehelsearbeidet. Arbeid for å endre livsstil og levevaner, empowerment strategier og lokalsamfunnsutvikling er eksempler på viktig folkehelsearbeid hvor kommuner i samspill med andre aktører, har en viktig rolle.

Barnehagen, skolen og sfo er spesielt viktige areaer for utvikling av god helse og livskvalitet. Her møter man alle, og tiltak her kan bidra til å redusere helseforskjeller skapt av sosial ulikhet. Folkehelsearbeidet er sektorovergripende. Derfor er det viktig å arbeide med planstrategi og forankring.

Det er derfor nødvendig at det gis føringer for folkehelsearbeidet, og at det følger økonomi til å få i gang nødvendige tiltak lokalt.

Partnerskapsmodellen med fylkesnivået som pådriver og støtteapparat, er en god måte å organisere folkehelsearbeidet på. Fylkeskommunen er motoren i dette arbeidet i dag. I Telemark har vi et godt fungerende partnerskap for folkehelse. Porsgrunn kommune er positive til at fylkeskommunen får et midlertidig lovpålagt ansvar for folkehelse og gis muligheter til å videreføre partnerskapsarbeidet.

Fylkesnivået bør ha et rådgivings- og veiledningsansvar overfor kommunene i folkehelsearbeidet og være en støtte for kommunene med f.eks gjennomføring av befolkningsundersøkelser og oppfølging av disse.

Om økonomien

- A. En frivillig oppgave som gjøres lovpålagt må oppfattes som en *ny* oppgave og det bør følges opp med midler. Fylkeskommunene fremstår ulikt innen dette området pr i dag. kommunal- og forvaltningskomiteens syn om at folkehelse er en disiplin som krever egen fagkompetanse, bør følges opp.
- B. Det er særlig viktig å passe på at det regionale nivået blir en god støtte og nødvendig pådriver for kommunene og ikke et fordyrende mellomledd. Det er i kommunene aktivitetene vil foregå.
- C. I dag brukes det ca 35 millioner kroner på partnerskapsordninger og kommunene blir spurt om disse midlene bør fordeles på kommunenes rammer. Vi anbefaler å kanalisere disse midlene via partnerskapene, der de kan fordeles fornuftig ut i kommunene og til frivillige lag og foreninger.

Porsgrunn, den 12. februar 2009

Egil Johansen
rådmann

Ingrid E. Kåss
kommunalsjef